



СТАНОВИЩЕ

от **проф. д-р Мария Илиева** Иванова, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“

(*научна длъжност, научна степен, име, фамилия, образователна/научна институция*)

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление

3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Медияен език и стил)

с дисертационен труд на тема: „Медийната грамотност: разбиране и употреба на медияен текст в горен курс на средното училище“,

представен от **Нели Илиева Илиева**, редовен докторант в катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ на Факултета по журналистика и масова комуникация

с научен ръководител: **проф. д.н. Андреана Ефтимова**

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Темата на предложената дисертация е подчертано актуална предвид съвременните тенденции към активизиране на медийното влияние и на манипулацията в обществения живот. Обръщането на ракурса към способността на подрастващите, живеещи постоянно в медийна среда, да разбират информацията и да оценяват въздействието, на което са подложени, е подчертано значимо и следва да бъде оценено високо.

Дисертацията е построена при следване на класическата композиционна структура – увод, четири глави, заключение, библиография и приложение. Спазени са и установените в практиката норми за разпределение на съдържанието. В увода задълбочено са представени актуалността на проблема, социалното въздействие от неговото решаване, обектът, целите и задачите на изследването. Съществено внимание е отделено на интердисциплинарния характер на работата, който изисква и от изследователя значителна теоретична подготовка в различни области от знанието – медиазнание, лингвистика, културология, социология, методика на обучението и др. Методите на изследването са представени коректно в зависимост от изследователските задачи. При изграждането на хипотезата опитът на преподавателя се комбинира със знания, придобити в процеса на подготовка на



дисертацията, което е и една от целите на образователната и научна степен „доктор“. Много добро впечатление прави умението да се ограничи обхватът на дисертационния труд, като се очертаят и перспективи за бъдеща работа.

Преминавайки логично в коментарите на основните термини между докладите на Европейската комисия и трудове на Умберто Еко, Денис Маккуел, Ролан Барт, Роджър Фидлър и др. достатъчно знакови имена в теорията на комуникацията и на семиотиката, авторката успява да покаже своята отлична подготовка върху медийната комуникация в избраните от нея теоретичен и приложен аспект. На моменти този преглед на различни гледни точки в различни научни парадигми като че ли разширява твърде много посоката, в която се очаква да бъдат разсъжденията в дисертацията.

Проследяването на взаимоотношенията между медиите и аудиторията/ обществото в исторически и в актуален контекст е изключително интересно и полезно за работещите със съвременни подрастващи. Прегледът на концепциите за медийния текст като културен, социален и лингвистичен феномен е направен задълбочено, коректно и с внимание към целите на обучението в медийна грамотност. При изясняването на понятието за медийна грамотност (основно за дисертационния труд) се привеждат аргументи от разнообразни източници – научни изследвания, индекс на медийната грамотност, доклади на „Отворено общество“ и др., което прави изследването неocenim помощник в проучвания от различен тип.

Най-съществената част на предложената дисертация е четвърта глава, в която чрез оригинални авторски експерименти се проследява умението на учениците от горния курс да извлекат информация и да оценят манипулативното въздействие на определени медийни текстове. Авторката заслужава поздравления за изработените и проведени анкети, за анализите към всяка от тях, както и за изводите от тези анализи – изключително полезни при работата в училище. Прилагането на теоретичните знания в един иновативен модел на изследване на ученическите компетентности е съществен принос на докторантката (и на нейния научен ръководител). В ясни схеми и коментари се илюстрират уменията или неуменията на учениците да извличат информация, толерантността към недостатъците на медийните текстове и демонстрираната индиферентност към езиковите средства за емоционално въздействие и манипулация. Категорично се очертава неумението на учениците да отделят субективна от обективна информация, което до голяма степен е определящо за правилната рецепция на медийния текст.



Докторантката е направила своите уговорки за подбора на текстовете и аз разбирам аргументите за уместността на текстовете от първия експеримент. Що се отнася до брилянтния текст на Любослава Русева във втория експеримент – би могло да се помисли дали той и като жанр, и като дълбочина е подходящ за възрастта и за езиковата, но и социокултурната компетентност на среднестатистическия български гимназист. Струва ми се, че там резултатите до известна степен са предопределени. Това обаче не намалява стойността на предложената оригинална анкета, която може да се прилага към всеки текст.

Езикът на изследването е ясен и професионално коректен, като допуснатите спорадично грешки са по-скоро от техническо естество и не влияят на общото много добро впечатление от представения дисертационен труд.

Текстът на автореферата съответства на съдържанието на дисертационния труд.

II. Приноси на дисертационното изследване

Приносите са представени коректно в изготвената справка.

Най-ценната част от изследването са резултатите от проведените експерименти, които могат да бъдат ползвани в обучението по български език с цел да се повиши медийната грамотност на подрастващите, както и за подготовката на нови учебни помагала, затова препоръчвам отпечатването на тази част от дисертацията в методически издания.

III. Бележки и препоръки

С оглед на евентуалното публикуване на текста имам следните препоръки:

- Да се прецизира предметът на изследването с по-ясен и нешаблонен изказ.
- При прегледа на историята на медийното образование да се напишат няколко изречения и за ситуацията в България.
- Да се включат номерациите на главите и разделите в текста така, както са посочени в съдържанието, за да се възприемат еднозначно връзките между отделните смислови фрагменти.



IV. Публикации и участия в научни форуми

Докторантката е представила пет публикации, три от които са излезли от печат, а две са под печат. С това отговаря на минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

V. Заключение

След направения обзор на дисертационния труд, вземайки предвид неговата несъмнена научна и приложна стойност, както и факта, че изпълнява всички нормативни изисквания, гласувам ЗА присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на докторантката Нели Илиева Илиева.

Дата: 22.08.2022 г.

Автор на становището:

Велико Търново